

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto senato

2017 m. lapkričio 21 d. nutarimu Nr. S-2017-11-2

VILNIAUS UNIVERSITETO ATVIROSIOS PRIEIGOS PRIE MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ DARBŲ NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus universiteto atvirosios prieigos prie mokslo (meno) ir studijų darbų nuostatai (toliau – Nuostatai) įtvirtina Vilniaus universiteto (toliau – Universitetas) akademinę bendruomenę taikomus atvirosios prieigos įgyvendinimą skatinančius studijų baigiamųjų darbų, daktaro disertacijų ir publikacijų įkėlimo į Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos informacinę sistemą (toliau – eLABa) reikalavimus ir rekomendacijas publikavimui.

2. Universiteto akademinės bendruomenės nariai registruoja visą savo mokslinę, meninę ar studijoms skirtą produkciją eLABa ir pateikia ją viešai prieigai, vadovaudamiesi šiais Nuostatais ir Universiteto rektoriaus ar jo įgalioto asmens tvirtinamu Vilniaus universiteto elektroninių dokumentų įkėlimo į Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos informacinę sistemą tvarkos aprašu bei laikydamiesi juos remiančių organizacijų ar kitų šaltinių reikalavimų ar rekomendacijų dėl atvirosios prieigos ir nepažeisdami autorių ir kitų turtinių teisių turėtojų teisių.

Punkto pakeitimai:

Vilniaus universiteto senato 2025 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. SPN-47

3. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

3.1. **Atviroji prieiga** – tai nevaržomas mokslinės informacijos pasiekiamumas per internetą, kai vartotojui leidžiama ją skaityti, įsirašyti į kompiuterines laikmenas, kopijuoti, platinti, spausdinti, atlikti paiešką arba pateikti nuorodas į viso teksto straipsnius, indeksuoti (angl. *crawl for indexing*), teikti kaip duomenis programinei įrangai ar kitaip legaliai naudoti, nesusiduriant su finansinėmis, teisinėmis ar techninėmis kliūtimis, išskyrus tas, kurios susijusios su pačia interneto prieiga. Vienintelis apribojimas kūrinio atgaminimui ir platinimui bei autorių teisės apsaugos veikimo sritis turėtų apimti teisę į kūrinio neliečiamybę, autorystės teisę ir teisę į autoriaus vardą.

3.2. **Embargo laikotarpis** – sutartyje su leidėju arba licencinėje sutartyje tarp autoriaus ir eLABa tvarkytojo, arba eLABa tvarkytojo nustatytas laikino draudimo laikotarpis mėnesiais nuo kūrinio išleidimo (publikacijos), studijų baigiamąjo darbo apgynimo arba įkėlimo į eLABa, kurio metu ribojama vieša prieiga prie dokumentų. Jei neįmanoma nustatyti konkrečios kūrinio išleidimo dienos, embargo laikotarpio pradžios diena yra kito mėnesio pirma diena, jei žinomas kūrinio išleidimo mėnuo, arba kitų metų pirma diena, jei žinomi tik kūrinio išleidimo metai.

3.3. **Vieša prieiga** – viešas failo prieinamumas tokiu būdu, kad visuomenės nariai galėtų jį pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku.

II SKYRIUS REIKALAVIMAI ĮKĖLIMUI Į ELABA, SIEKIANČI ĮGYVENDINTI ATVIRĄJĄ PRIEIGĄ

4. Universiteto akademinės bendruomenės narių apginti studijų baigiamieji darbai, dėl kurių Universiteto nustatyta tvarka nėra priimtas sprendimas darbo neskelbti, turi būti įkelti į eLABa PDF formatu ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų nuo studijų baigiamąjo darbo apgynimo, nurodant vieną iš prieigos sąlygų: viešai prieinama, prieinama Universiteto intranete arba neprieinama. Studijų baigiamųjų darbų pateikimui viešai prieigai gali būti taikomas ne ilgesnis nei 36 mėnesių trukmės embargo laikotarpis.

Punkto pakeitimai:

Vilniaus universiteto senato 2025 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. SPN-47

5. Universiteto akademinės bendruomenės nariai savo daktaro disertacijas ir jų santraukas turi įkelti į eLABa PDF formatu ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų nuo daktaro disertacijos apgynimo, nurodant vieną iš prieigos sąlygų: viešai prieinama, prieinama Universiteto intranete arba neprieinama.

5.1. Daktaro disertacijų pateikimui viešai prieigai gali būti taikomas ne ilgesnis nei 24 mėnesių trukmės embargo laikotarpis.

Papunkčio pakeitimai:

Vilniaus universiteto senato 2025 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. SPN-47

5.2. Daktaro disertacijų santraukų pateikimui viešai prieigai gali būti taikomas ne ilgesnis nei 12 mėnesių trukmės embargo laikotarpis.

6. Universiteto akademinės bendruomenės nariai turi suteikti teisę atitinkamam Universiteto padaliniui savo mokslinius straipsnius ir konferencijų medžiagą, o kitas publikacijas – esant galimybei, įkelti į eLABa PDF formatu arba tai atlikti patys, gavus leidėjo patvirtinimą dėl publikavimo, bet ne vėliau kaip per 60 kalendorinių dienų nuo publikavimo, nurodant vieną iš prieigos sąlygų: viešai prieinama, prieinama Universiteto intranete arba neprieinama.

6.1. Publikacijų pateikimui viešai prieigai gali būti taikomas ne ilgesnis nei 12 mėnesių trukmės embargo laikotarpis, jei leidėjas nenumato kitaip.

6.2. Pagrindinis įkeliamas publikacijos dokumentas turi būti leidėjo paskelbtos publikacijos skaitmeninė kopija (angl. *print*) arba galutinė, recenzuota ir pagal recenzento pastabas pataisyta publikacijos teksto skaitmeninė kopija, leidėjo priimta paskelbimui (angl. *postprint*).

6.3. Registruojant publikaciją po paskelbimo, gali būti įkeliamas papildomas publikacijos dokumentas – leidėjui pateikta nepublikuota mokslo darbo versija (angl. *preprint*) arba pateikiama nuoroda į tokią versiją, paskelbtą preprintų talpykloje, jei sutartis su leidėju nenustato kitaip.

Papildyta papunkčiu:

Vilniaus universiteto senato 2025 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. SPN-47

7. Universiteto finansuojami ar iš dalies finansuojami recenzuojami leidiniai, kuriuose publikuojami straipsniai ar konferencijų medžiaga, o kiti leidiniai – esant galimybei, turi būti įkelti į eLABa PDF formatu, nurodant vieną iš prieigos sąlygų: viešai prieinama, prieinama Universiteto intranete arba neprieinama.

8. Į eLABa įkeltos mokslinės, meninės ar studijoms skirtos produkcijos metaduomenys pateikiami viešai prieigai, netaikant embargo laikotarpio. Autoriui ar vienam iš bendraautorių pareikalavus pašalinti įkeltą dokumentą iš eLABa, metaduomenys atitinkamai koreguojami nurodant pašalinimo priežastį, bet nepašalinami.

9. Jei, siekiant nepažeisti kitų asmenų teisių ir teisėtų interesų, mokslinė, meninė ar studijoms skirta produkcija negali būti skelbiama viešai, kūrinys eLABa gali būti arba saugomas neviešinamuose failuose, arba tik aprašomas jo neįkeliant.

Punkto pakeitimai:

Vilniaus universiteto senato 2025 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. SPN-47

10. Universiteto akademinės bendruomenės narių apgintų studijų baigiamųjų darbų dokumentai ir aprašymai į eLABa nekeliami, jei Vilniaus universiteto studijuojančiųjų rašto darbų rengimo, gynimo ir kaupimo nuostatų nustatyta tvarka yra priimtas sprendimas jų neskelbti.

III SKYRIUS

REKOMENDACIJOS PUBLIKAVIMUI, SIEKiant ĮGYVENDINTI ATVIRĄJĄ PRIEIGĄ

11. Siekiant išsaugoti teises įkelti dokumentus į eLABa ir užtikrinti galimybę pateikti juos viešai prieigai, Universiteto akademinėi bendruomenei priklausantiems autoriams, pasirašantiems leidybos sutartį su leidėju, kartu rekomenduojama pasirašyti ir Vilniaus universiteto elektroninių dokumentų įkėlimo į Lietuvos akademinės bibliotekos informacinę sistemą tvarkos aprašo 1–4 prieduose pateiktą leidybos sutarties priedą.

12. Siekiant įgyvendinti atvirąją prieigą, Universiteto akademinės bendruomenės nariams rekomenduojama užtikrinti, kad jų moksliniai straipsniai ir (ar) leidėjui pateiktos nepublikuotos jų versijos (angl. *preprint*) būtų viešai prieinami publikuojant aukšto mokslinio lygio atvirosios prieigos leidiniuose, institucinėse ar teminėse atvirosios prieigos talpyklose ir (ar) preprintų talpyklose, jei sutartis su leidėju nenustato kitaip.

Punkto pakeitimai:

Vilniaus universiteto senato 2025 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. SPN-47

13. Siekiant padidinti mokslo rezultatų tarptautinį matomumą atvirosios prieigos žurnaluose, Universiteto akademinės bendruomenės nariams, ketinantiems savo mokslinius straipsnius publikuoti aukšto mokslinio lygio žurnaluose, Vilniaus universiteto mokslo skatinimo fondo nuostatuose nustatyta tvarka gali būti suteikiama parama jų skelbimui.

14. Siekiant įgyvendinti atvirąją prieigą, Universiteto lėšomis finansuojami ar iš dalies finansuojami mokslo periodiniai žurnalai ir leidiniai, kuriuose publikuojama konferencijų medžiaga, turi būti prieinami per atvirąją prieigą. Esant galimybei, per atvirąją prieigą turi būti prieinami ir kiti Universiteto lėšomis finansuojami ar iš dalies finansuojami leidiniai.

Punkto pakeitimai:

Vilniaus universiteto senato 2025 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. SPN-47

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Nuostatai rekomenduojami taikyti ir iki jų įsigaliojimo Universiteto akademinės bendruomenės sukurtai mokslinei, meninei ar studijoms skirtai produkcijai.

17. Į publikacijų sąrašą, pateikiamą priėmimo-atestacijos komisijai akademinį darbuotojų atestavimo metu, įtraukiami tik tie moksliniai straipsniai ir konferencijų medžiaga, kurie yra įkelti į eLABa PDF formatu ir / arba tik aprašyti, jei negalėjo būti skelbiami viešai, siekiant nepažeisti kitų asmenų teisių ir teisėtų interesų.

18. Nuostatai turi būti peržiūrimi ir prireikus atnaujinami ne rečiau kaip kartą per penkerius (5) metus.

19. Universiteto biblioteka teikia Nuostatų įgyvendinimui reikalingą informacinę ir konsultacinę pagalbą.

20. Nuostatai viešai skelbiami Universiteto ir Universiteto kamieninių akademinių padalinių, Universiteto bibliotekos interneto svetainėse.
